

Рецензия

от проф. д-р Пламен Арабов

относно конкурс за доцент

обявен от АМТИИ в ДВ бр.100 от 15.12.2017 г.

по направление: Педагогика на обучението по.../1.3./

с кандидат гл. ас. д-р Светослав Петров Карагенов

По конкурса за доцент („Хармония с аранжиране”) обявен в ДВ бр.100 от 15.12.2017 г., кандидатства гл. ас. д-р Светослав Петров Карагенов.

Кандидатът е завършил средно образование през 1986 г. в СМУ „П. Пипков”, Плевен, а висше образование със степен „магистър” - 1992 г. („музикална педагогика”) и „магистър” – 1993 г. („композиция”). След издържан конкурс в АМТИ е назначен на академична длъжност асистент от 1994 г. През 2015 г. успешно защитава дисертация и получава научна степен „доктор”. Има 23 години общ трудов стаж в АМТИИ, гр.Пловдив.

Светослав Карагенов има богата професионална творческа биография представена в документите по обявения конкурс.

Цялостната му дейност е отразена в ***Справка***, която представя материалите за научната, публицистичната, учебно-методическата и художествено-творческата му дейност, разпределени в 3 раздела. Тези материали са подредени ясно и прегледно.

Съпътстващи и допълващи разделите на справката са ***Приложения (14 броя)***, както следва: №1 – 14 публикации на научни доклади, №2 – 9 участия в научни форуми и конференции, №3 – 11 заглавия на музикална критика и публицистика, №4 – 3 участия в проекти, №5 – 2 публикувани дидактични пособия, №7 – 4 участия в концерти, №8 – 22 авторски творби, №9 – 3 публикувани авторски

творби, №10 – изпълнения на творби от Карагенов, №11 – студийни записи, №12 – участия във фестивали и прегледи, като изпълнител и композитор, №13 – 15 заглавия-парафрази, аранжimenti и обработки, №14 – изпълнения на аранжimenti от Карагенов.

От всички тези материали с основна „тежест“ е публикуваният *хабилитационен труд* „Енхармонизмът в „Златния век“ на клавирната соната“, който е цялостно, завършено монографично изследване. Заглавието му обединява три „ключови думи“: енхармонизъм, „златен век“ и клавирна соната.

Трудът е оформен: I и II част, Заключение, Приложения (4 броя), списък на заглавия – Ползвана литература (72 заглавия) от стр.262 до 265 стр. Общият обем е 265 страници (словестен текст и примери – нотен материал , схеми, диаграми и др.). Приложенията са (13 страници) от 247 до 260 стр.

Авторът избира определен жанр (клавирна соната) в конкретна времева рамка („Златен век“). Този проблем се съдържа в музикалната теория „прострян“/„разпръснат“ в различни дисциплини, което предполага естествено позоваване и корелация с тях за неговото изясняване. За някои дисциплини той представлява „вещественна материя“ (изяснена от физика, математика), а в други има предимно приложно значение. Авторът избира дисциплината „хармония“, където проявата на енхармонизма е силна (напр, чрез теорията и практиката на модулацията). Така се изяснява логико-конструктивното въплъщение на енхармонизма в тоналната граматика и музикалната форма.

Във **Въведение** авторът пише, че *„ще бъдат разгледани последователно:*

- 1. Същност и предпоставки на енхармонизма;*
- 2. Идеята „темперация“ през призмата на точните науки, психологията и професионалната музикална теория;*
- 3. Изявите на енхармонизъм в жанра „клавирна соната“.* (стр.9).

Авторът представя най-напред „обекта“ „сборно“ - от отделните му общотеоретични ракурси: физико-акустични, математически, музикален строй –

проблемът температура през погледа на психологията и през погледа на музикалната теория. Така „първоначално се разглежда научно-теоретичната база на проблема, а след това – неговото творческо отражение” (стр.8). Авторът търси измеренията на обекта чрез релевантните науки. Той заявява, че *„Погледът върху проблема се оказва комплексен, предполагайки няколко различни по естество ракурси - музикално-теоретичен, физико-акустически; математически; психо-физиологически; историко-културологичен” - (стр.9) .*

Отправен пункт в изследването е въпросът за температурата (първоначално е направено уточнение за неравномерно и за равномерно темперирани строи). „Зародиш” на явлението е търсен в музикалните строеве. Общоприето в историята на температурата се очертават три големи периода – период на Питагоровия строй; период на „чистия“ строй (мезотония; квинтотерцов строй); период на равномерната температура. В таблица (стр. 28) е представена сравнителната „акустическа картина“ на тези три строя, изразена в центи. Авторът пише, *„че историята на европейската музикална теория представлява история на смяната на три строя – питагоров (6-ти в.пр. Хр.), чист (16-ти в.сл. Хр.) и равномерно темперирани (18-ти в. сл. Хр.)” (стр.63) .* За тях той прави пространно изложение – представя естеството на всеки, съотнася ги, от което следват изводи. Понеже естеството на енхармонизма касае класико-романтичната тоналност той е поставен в интратонална и интертонална проява. Така историята на музикалния строй е нужната предпоставка – „въведение” в следващото „приложение” – енхармонизъм.

Равномерната температура „води” към времевата рамка, наречена „Златен век”. Авторът пояснява преносния смисъл за употребата на израза „златен век”. Тази квалификация *„се свежда до отправна точка, фиксираща изследователския фокус към конкретен времеви период – 20-те години на 18 в. – 20-те години на 19-ти в.”*. Този период трасира формирането на жанра клавирна соната в неговите класически измерения. Опората е върху фактологичния материал за жанра – видни композитори и техните творби.

Това са композитори от ранния и зрелия класицизъм, които откриват широко поле за изява на своите търсения. Обследвано е творчеството на шестима именити композитори от това време (Д. Скарлати, К. Ф. Ем. Бах, Й. Хайдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен и Ф. Шуберт).

Дадени са подробни сведения за: брой на сонатите (повече от 300), референтни номерации, датирание, брой на творби в мажорни и минорни тоналности, „тонални предпочитания”, процентно изражение между „участието” на тоналностите в разглежданите сонати. Тази богата статистика продължава и при обследването на енхармоничен казус – от какъв вид е, за какво се употребява (напр, за елипсис, за съпоставяне, за лъжливо разрешение, и т.н.).

Напълно основателно е „отстраняването” на работния термин „енхармонична модулация” и замяната му с „енхармоничен казус”. Авторът пише, че това е *„по-общо по смисъл и по-вместително по съдържание”* понятие (стр.201).

Приложното значение на енхармонизма не засяга само жанра на клавирната соната създадена от „движение” на тоналности. В тези движения енхармонизмът е вместен като средство и поради това попада в полето на учебните единици на дисциплината хармония (кои са акордите с които се осъществява, какво място и значение имат в тоналното развитие). Така енхармонизмът от полето на акустиката и жанра попада в „светлината” на хармонията и „преследва” дидактически цели и задачи. Затова авторът изтъква свой принос, че *„научни изследвания и разработки по тема енхармонизъм отсъстват в българското музиковедие, оставяйки явлението предимно в сферата на дидактичната проблематика”*.

Трудът представя обстойно, широкомащабно изследване на проблем, за който е намерено основание (липсват подобни заглавия). Представен е богат изследователски материал, който е подреден ясно и логично. Такава логика и ред изграждат съдържанието на труда. Акуратно са извършени цитирания, направени

са препратки, сводки и прочие, а поднесената фактология и съдържателната ѝ „обработка” респектират. Авторът определя 4 броя приноси.

Приносите (1, 2, 3) могат да бъдат преформулирани словесно и съдържателно.

Например:

1. Разкриване *същността, значението, приложението* на малко изследвано явление в теоретичното музикознание – енхармонизъм.
2. Широко разгърнат изследователски процес, който „отваря врати” в различни насоки.
3. Изследването постига резултати, които разкриват черти на различни композиторски почерци (визираните композитори в труда).

Задълбочената изследователска работа осигурява фундаментална опора на труда и дава категорично успешен резултат на разработката на проблема „енхармонизъм”.

Трудът показва висока професионална компетентност и покрива всички научни критерии. След дългогодишна съвместна педагогическа работа с гл. ас. Карагенов такава констатация е удоволствие за мен. През изминалите години съм се ползвал от неговото колегиално партньорство.

Въз основа на казаното по-горе считам, че представените *материали за хабилитиране* имат изключително висока научна и практическа стойност. Затова предлагам убедено на почитаемото научно жури да **присъди** академичната длъжност „**доцент**” на гл. ас. д-р Светослав Петров Карагенов.

март, 2018 г.

Подпис:.....